

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. היתומים אינן צריכין פרוזבול ר"ג ובית דינו אביהן של יתומין היו.....2
- ב. שור שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו ... את שהוא מועד לו משלם נזק שלם ואת שאינו מועד לו משלם חצי נזק.....2
- ג. לשבתות משלם נזק שלם ... אימתי הוא תם משיחזור בו ג' ימי שבתות.....3
- ד. נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל.....4
- ה. ראה שור נגח שור לא נגח ... נעשה מועד לסירוגין לשוורים ... ראה שור נגח חמור לא נגח סוס נגח גמל לא נגח פרד נגח ערוד לא נגח נעשה מועד לסירוגין לכל.....5
- ו. שור שור ושור חמור וגמל מהו ... חמור וגמל שור שור ושור מהו.....6
- ז. שבת שבת ושבת אחד בשבת ושני בשבת מהו ... ה' בשבת וערב שבת ושבת שבת ושבת מהו.....6
- ח. תיקו.....7
- ט. נגח שור יום ט"ו בחודש זה ויום ט"ז בחודש זה ויום י"ז בחודש זה.....7
- י. ראתה יום ט"ו בחודש זה ויום ט"ז בחודש זה ויום י"ז בחודש זה ... עד שתשליש ברילוג 8
- יא. שמע קול שופר ונגח קול שופר ונגח קול שופר ונגח נעשה מועד לשופרות.....9
- יב. שור של ישראל שנגח שור של הקדש ושל הקדש שנגח לשור של הדיוט פטור.....9
- יג. שור של ישראל שנגח לשור של כנעני פטור ושל כנעני שנגח לשור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

דף לז.

א. היתומים אינן צריכין פרוזבול ר"ג ובית דינו אביהן של יתומין היו

כבר התבאר במסכת גיטין דף לז. שיתומים קטנים¹ שיש להם מלוה ביד אחרים, הן מה שהלוו משלהן הן שירשו החוב מאביהן², אין צריכים פרוזבול. הב"ד הוא אביהן של יתומים, ושטרותיהן וכל אשר להן כמסורין לב"ד דמי.

אבל אם הם הלויים בודאי צריך פרוזבול עליהן. וי"א³ שאם אביהם הי' הלוי, ומת לפני שביעית, אין שביעית משמט חוב זה.

יתומים גדולים שירשו מאביהם, הרי הם ככל אדם, שאין בית דין אביהם⁴. גבאי גמ"ח, או קופות צדקה אינם צריכים פרוזבול כי אין השמיטה משמטת חובותיהם, מפני שנחשבים כמי שמסרו שטרותיהם לבי"ד⁵.

אולם אדם פרטי שיש לו גמ"ח צריך לעשות פרוזבול.

אדם שמפקיד כסף בגמ"ח אין שביעית משמטתו, ואינו צריך לעשות פרוזבול.

ב. שור שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו ... את שהוא מועד לו משלם נזק שלם ואת שאינו מועד לו משלם חצי נזק

¹ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה כד, שו"ע ונו"כ חו"מ סז כח

² סמ"ע שם נו עיי"ש באורים נא שכתב וז"ל וגם העליתי דנראה אפילו הם נתגדלו, וחל שמיטה אח"כ בגדלותם, מ"מ הו"ל כאילו עשו פרוזבול בקטנותם דיד ב"ד כידם, וא"כ אפילו בגדלותם תו אין שביעית משמט דהוי כעשו פרוזבול דלעולם אין משמט.

³ עי' שב"כ ע' י"ח שהביא דעות בזה ועי' ר"ן ועי' תוספתא שביעית פ"ח ה"ח.

⁴ ביאור הגר"א ס נא מהריב"ש

⁵ דהב"ד יד עניים כיד היתומים, ועי' אורים שם ס"ק נ"ב, ועי' אר"ן חיים [סתהון] שם סעי' כ"ח שהביא בשם הרב מזבח אדמה יו"ד סי' של"א שלמד לכל מי שחייב לפקדי הכוללות בעיה"ק ת"ו שאינו משמט, עי"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

שור שהוא מועד למינו⁶ הרי זה אינו מועד לשאינו מינו⁷, הועד לאדם אינו מועד לבהמה הועד לקטנים אינו מועד לגדולים, שאפשר מהגדולים מתיירא אבל מועד לגדולים מועד לקטנים שממין זה אבל לקטנים דמין אחר אינו מועד⁸, לפיכך אם הזיק את מין שהוא מועד לו משלם נזק שלם, ואם הזיק לשאר המינין משלם חצי נזק.

ג. לשבתות משלם נזק שלם ... אימתי הוא תם משיחזור בו ג' ימי שבתות

היה מועד לשבתות אינו מועד לימות החול⁹, ואם הזיק בשבתות משלם נזק שלם ובימות החול משלם חצי נזק.

י"א¹⁰ שאם כל נגחותיו היה בראשון בשבת או בשני או בשלישי אינו מועד רק ליום זה, ואומרים אנו שביום זה משתגע ונוגח.

וכבר התבאר לעיל דף כג: שבהמה שהועדה¹¹ וחזרה בה מדבר שהועדה לו חזרה לתמותה, כיצד, שור שהועד ליגח וחזר שלא ליגח אף על פי שהוא

⁶ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ו הלכה ח

⁷ ופסק כרב פפא וכן פסקו רבינו חננאל והרב אלפסי ז"ל ויש חולקין. מ"מ שם

⁸ ערוך השולחן שפ"ט כב

⁹ ופרש"י ז"ל הרי הוא מועד לשבת לפי שהוא בטל ממלאכה וזהו דעתו עליו ובתוס' פירשו בשם הירושלמי לפי שראה אותם במלבושים נאים אחרים וחשובים בעיניו נכרים ואינו מכירם ע"כ. ונראה דלשני הטעמים הוא הדין שהוא מועד לימים טובים אבל איכא בינייהו בין ב' הטעמים לחזרה דאם אירע דשבת ממלאכה בימות החול ולא נגח לרש"י ז"ל הוי חזרה ולתוס' בשם הירושלמי לא הוי חזרה וזהו דעת הר"ב תורת חיים ז"ל ודחה דעת התוס' ז"ל דכתבו דהא קמ"ל ר' יהודה דאפי' שבת ממלאכה בימי החול ולא נגח דלא הוי חזרה וכן כתב הרשב"א ז"ל בחידושו ועיקר, ומ"מ כל זה הוא לר"י דסובר דאימתי נעשה תם משיחזור בו ג' ימים אבל לדין דקי"ל כר"מ דאפי' משימשמשו התינוקות ואינו נוגח חוזר לתמותו ה"ה הכא י"ל משימשמשו התינוקות בו ביום שהוא מועד דהיינו בשבת ולא יהיה מוזיק שהיה מועד לו חזר לתמותו כמ"ש רבינו ז"ל וכן כתב הרב המגיד ומהרש"ל ז"ל ובזה סגי אפי' ביום שבת אחד ובפעם אחת. הלכה למשה שם, ולמש"כ במ"מ הלכה ט איכא עוד נ"מ שאם כמעט רש"י אם כן בימות החול אין הבדל בין יום לחבירו, אולם אי בדעת הירושלמי אפשר שכל יום שונה מחבירו רק שבת יותר מצוי משום שינוי הבגדים. ואם מועד לימים מסוימים לא יועד לימים אחרים וכ"ד הרמב"ם להלן.

¹⁰ וטעם הירושלמי של שינוי בגדים ל"ד אלא למה נקטה שבת וראיה דעל אדם לא שייך זה ע"ש ש"מ. ערוך השולחן שפ"ט כו וכבר כתבתי שלכאורה לדעת רש"י שהוא משום ביטול מלאכה א"כ בכי האי גוונה נעשה מועד לכל הימים דהא ליכא ביטול מלאכה.

¹¹ רמב"ם שם הלכה ז ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

נוגף הרי זה תם לנגיחה, ומאימתי היא חזרתו עד שיהיו התינוקות ממשמשיין בו ואינו נוגח¹², וכן בשאר הדברים שהועד להן עד שימשמשו בו ולא יהיה עושה אותן, ואפילו בפעם אחת שאירע כן¹³. וכן כשהועד לשבתות מאימתי היא חזרתו משיהיו התינוקות ממשמשיין בו ביום שהוא מועד לו ולא יהיה מזיק נזק שהועד לו. וי"א¹⁴ שאם עברו שלושה ימים שלא נגח את שמועד בו הרי זו חזרה.

ד. נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל

נגח שור היום¹⁵, וחמור למחר, וגמל ביום שלישי, נעשה מועד למינים אלו שנגח¹⁶. וי"א¹⁷ שנעשה מועד לכל בעלי חיים, אבל אינו מועד לאדם¹⁸, ואם נגח אדם באחד מג' המינים כגון שנגח היום שור ולמחר חמור וביום השלישי אדם, וי"א¹⁹ שמועד לכל, וגם לאדם. וי"א²⁰ שאינו נעשה מועד לאדם, עד שיגח אדם ג' פעמים.

¹² סובר רבינו דלא כשיטת התוס' דבחזרה בשלושה ימים גם ר' מאיר מודה ולא חידש עד שיהיו התינוקות ממשמשיין אלא לאפוקי שלשה פעמים, ובאמת סברת התוס' קשה חדא דמניין להם זאת כיון דמודו התוס' דבשלושה פעמים סובר ר"מ דלא מהני חזרה א"כ מנא להו דבג' ימים מהני דילמא כמו דעדיף תינוקות ממשמשיין מג' פעמים ה"נ עדיף מג' ימים. אבן האזל שם

¹³ הלכה למשה שם

¹⁴ שיטת תוס' [כ"ג: ד"ה שיהו והוכרחו לזה כדי שלא תהא סברתם הפוכות ויש מי שאומר דמשמוש התינוקות צריך שיהיה דווקא בין קרניו [רשב"א] ושימשמשו בו דרך שיסוי ולא יתכעס זהו סימן מובהק לחזרה [ש"מ שם]. ערוה"ש שפט כא

¹⁵ רמב"ם שם הלכה ט

¹⁶ אך לא לכל מיני בעלי חיים. מ"מ שם. ועיין מרכה"מ ואבהא"ז הלכה י שם"ל שאף דעת הרמב"ם שנעשה מועד לכל.

¹⁷ ראב"ד שם הלכה יב, וכ"ד הנמק"י ז"ל דכתב דהא דנעשה מועד לכל משום דילפינן ליה מהעדאה דיומי דכיון דאייעד לתלתא יומי דלא דמי להדדי כמאן דאייעד לכולהו יומי דעלמא דמי ה"נ כיון דאייעד לתלתא מיני כמאן דהועד לכולהו מיני דמי וכן דעת מהרש"ל ז"ל.

¹⁸ דאית ליה מולא ועוד דכתיב קרא ומוראכם וכו'. וכמבואר לעיל דף ב:

¹⁹ להתוס' ומהרש"ל ז"ל דוקא אי הועד לג' מיני בהמות לא הוי מועד לאדם, אבל אי הוי אדם חד מנייהו הועד אף לאדם.

²⁰ דאף אי הוי אדם חד מנייהו כגון דנגח שור וחמור ואדם אף על גב דמצטרפו נגיחות לשאר המינים לא מצטרפי לאדם כמ"ש הנמוק"י בשם הרמ"ה ז"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ואם נגח שור שור וחמור או שור חמור חמור, לכו"ע אינו נעשה מועד לכל²¹. וי"א²² שנעשה מועד למינים שנגח.

ה. ראה שור נגח שור לא נגח ... נעשה מועד לסירוגין לשוורים ... ראה שור נגח חמור לא נגח סוס נגח גמל לא נגח פרד נגח ערוד לא נגח נעשה מועד לסירוגין לכל

ראה שור²³ היום ונגחו ולמחר ראה שור ולא נגחו וביום השלישי ראה שור ונגחו וברביעי ראה שור ולא נגחו ובחמישי ראה שור ונגחו ובששי ראה שור ולא נגחו, נעשה מועד לסירוגין לשוורים²⁴, ואם יגח רצופים אינו משלם אלא חצי נזק על אחרון²⁵, וכן כל כיוצא בזה.

ראה שור²⁶ היום ונגחו, ולמחר ראה חמור ולא נגחו²⁷, ובשלישי ראה סוס ונגחו, וברביעי ראה גמל ולא נגחו, ובחמישי ראה פרד ונגחו, ובששי ראה ערוד ולא נגחו, נעשה מועד לסירוגין לכל המינים שנגחו²⁸. ואם נגח ביום שהוא מועד לו אחד משלש

²¹ בערוך השולחן שם כג כתב בזה ואם נגח שור ביום ראשון ושור ביום שני וחמור ביום שלישי אינו מועד לשום דבר כיון שלא הוחזק בג' מינים.

²² באבהא"ז שם כתב והנה נחקר איך יהיה הדין אם נגח שור שור וחמור או שור חמור וחמור, ולכאורה אפשר לומר דאינו נעשה מועד כלל דהא לא הוחזק בשלשה חלופי מינים, וממילא אין כאן על כל מין בפני עצמו כי אם פעם א' או ב' פעמים, אכן באמת לשיטת הרמב"ם א"א לומר כן דבשלמא אם אנו סוברין דבהחזק בשלשה מינים אפי' בסירוגין נעשה מועד לכל, א"כ השלשה מינים מחולפים מחזיקים שאינו מקפיד על מינים. אבל כיון דסובר גבי שלשה מינים בסירוגין דאינו מועד אלא לשלש המינים, א"כ אין כאן חזקה בשלשה פעמים על אלו המינים. דהיינו אם ראה שור נגח, חמור לא נגח. גמל נגח. סוס לא נגח וכו'. איך נתחזק לנו העדאת השור על גמל בשלשה פעמים. הא לא נגח גמל אלא פעם א' כיון דע"י השלשה מינים לא נתחזק שאינו מקפיד על מינים. וע"כ דהפירוש לשיטת הרמב"ם באופן אחר. דכיון דראינו דנגח שלשה פעמים נעשה מועד לאלו שראינו שנגח אותם. אף שלכל אחד לא נגח כי אם פעם א'. א"כ ה"נ בנגח שור שור וחמור ג"כ נעשה מועד לאלו המינים שנגח, והיא ראייה מוכרחת.

²³ רמב"ם שם

²⁴ לכאורה דברי רבינו סתרי אהרדי מ"ש לקמן דין י"א אינו מועד עד שישלש בדילוג וכו' וצ"ל לזה דסובר כמ"ש התוס' בדף ל"ז ע"ב ד"ה יום ט"ו ז"ל בסוף הדיבור ותימה דגבי ראה שור ונגח שור ונגח הוי הראשון מן המנין ותרצו וצריך לחלק בין סרוגין של ימים לסרוגין של שוורים עיין שם. פרי עין חיים שם

²⁵ כמ"ש רש"י בסוגיא.

²⁶ רמב"ם שם הלכה י

²⁷ דרבנותא אשמעינן דאע"ג דביום ב' לא ראה שור וה"א דאילו היה רואה אותו היה נוגחו וליהוי מועד כי אורחיה לשוורים קמ"ל דאינו אלא מועד לסירוגין למינים שנגח ואף על פי שבימים האחרים לא ראה אותם והניח מלנגחם. לח"מ שם

²⁸ לח"מ שם ועיין אבהא"ז שם יא דס"ל בדעת הרמב"ם דבנגח כמה מינים נעשה מועד לכל והכא שלא נעשה מועד לכל מעמו של הרמב"ם דסובר דראה שור נגח חמור לא נגח גמל נגח וכו' דלא נעשה מועד אלא לשלשה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

המינין שנגח בסירוגין הרי זה מועד. וי"א²⁹ שנעשה מועד לכל לסירוגין. ובלבד שלא יגח מין אחד שתי פעמים זו אחר זו³⁰.

דף לז:

ו. שור שור ושור חמור וגמל מהו ... חמור וגמל שור שור ושור מהו

נגח שלשה שוורים³¹ בשלשה ימים זה אחר זה, וברביעי נגח חמור, ובחמישי נגח גמל. או שנגח חמור, וגמל, בתחלה בשני ימים זה אחר זה, ואחר כך נגח שלשה שוורים זה אחר זה, הרי זה ספק³² אם הוא מועד לשוורים בלבד, או לשלשת המינין הוא מועד. וי"א³³ שהרי זה ספק שמא נעשה מועד לכל המינים.

ז. שבת שבת ושבת אחד בשבת ושני בשבת מהו ... ה' בשבת וערב שבת ושבת שבת ושבת מהו

המינים, משום דכיון דעלינו לספק כל מיני ספק לגבי העדאה ע"כ יש לומר דאפשר מה דלא נגח אלא אלו שלשת המינים הוא לאו משום דהוא סירוגין אלא שאינו רוצה ליגח אחרים ואינו נוגח אלא אלו דבשלמא כשאין לנו סתירה אנו תופסין דכיון שנגח שלשה מינים מסתמא הוא אינו מקפיד על מינים ונעשה מוחזק ליגח כל המינים, אבל כשבינתים ראה מינים אחרים ולא נגח מגלן לתפוס דזהו בשביל סירוגין אפשר שאינו נוגח אלא אלו, ולכן אנו תופסין שני הקולות היינו דאינו מועד אלא לאלו המינים וגם אינו מועד אלא בסירוגין. ובמרכה"מ כתב ביאור אחר דאיכא לספוקי שמא היום גרם שהועד לסירוגין לכל או דלמא המינין גורמין והו"ל מועד לשור סוס ופרד בכל הימים הילכך אין להוציא ממון מיד המזיק אא"כ איכא תרתי לריעותא דנגח שור סוס ופרד באותן הימים שהועד לסירוגין דחשיב מועד ממ"נ,

²⁹ ראב"ד שם הלכה יב

³⁰ ולרבמ"ם כבר התבאר לעיל משם האבהא"ז שיהיה מועד למה שנגח בכל גווני.

³¹ רמב"ם שם הלכה יב

³² במרכה"מ שם הלכה י ביאר (לשיטתו בדעת הרמב"ם דשור חמור גמל הרי זה מועד לכל המינים) ודאי אין מצרפין שור שלישי לגמרי לחמור וגמל שיהיה ספק מועד לכל המינין כיון דממנ"פ הוי ודאי מועד לשוורים מהיכי תיתי לומר שהוא מועד לכל המינין (כיון דודאי מצורף שור שלישי לשוורים והספק אם יצטרף ג"כ לחמור וגמל) אין להוציא ממון מיד המזיק בשאר מינין הא למה זה דומה למי שהועד לשוורים דאינו נעשה מועד לשאר מינין אא"כ נגח אח"כ חמור גמל וסוס דמסתברא להטיל שור בתר שוורים ולא לצרף לשאר ב' מינין להיות מועד לכל המינין וזה סברא ישרה ונכונה בכוונת רבנו.

³³ ראב"ד שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

וכן אם נגח בשלש³⁴ שבתות זו אחר זו ובאחד בשבת ובשני בשבת או שנגח בחמישי בשבת ובערב שבת וביום השבת ובשתי שבתות הבאות אחריה הרי זה ספק אם הוא מועד לשבתות בלבד או לשלשת הימים ששנים מהן חול³⁵. וי"א³⁶ שהספק אם נהיה מועד לכל הימים.

ח. תיקו

וכל אלו הספיקות³⁷ וכיוצא בהן אין מחייבין בהן את המזיק אלא חצי נזק ואם תפש הניזק נזק שלם אין מוציאין מידו.

ט. נגח שור יום ט"ו בחודש זה ויום ט"ז בחודש זה ויום י"ז בחודש זה

נגח בחמשה עשר³⁸ לחודש זה, ובששה עשר לחודש שני, ובשבעה עשר לחודש שלישי, אינו מועד עד שישלש בדילוג, ויגח בשמונה עשר לחודש הרביעי. ובשנגח ביום מיוחד לחודש אין חילוק בין חדש מלא לחודש חסר³⁹.

וכן כשרואין שנוגח בכל עשרים יום או בכל שלשים יום פעם אחת והימים אינם שווים בהשלש נגיחות לא במספר החודש ולא בימי השבוע הועדתו כבכל הפלגת ימים מנגיחה לנגיחה וכשיגח ביום העשרים או ביום השלשים לנגיחתו הקודמת משלם נזק שלם, ולכן אין הנגיחה הראשונה מן המניין⁴⁰.

³⁴ רמב"ם שם

³⁵ והתימה בדברי רבינו כשהזכיר בסוף או לשלשת הימים שהיה לו לומר בכל הימים שלא מצינו חלוק מיום ליום אלא משבת ליום חול, מטעמים שהזכירו לעיל או משום שביתה ממלאכה או משום שינוי הבגדים. אפשר שדעתו ז"ל שזה כוסת הנדה שכל הימים שווין בהם וכל זמן שהורגלה בימים ידועים אינה קובעת וסת אלא לאותן הימים, ומעם הירושלמי של שינוי בגדים, אינה אלא למה אחזו במשנה שבתות, ואמרי שהוא מצוי יותר, אבל הדין שווה בכל הימים. מ"מ שם הלכה ט, ולפי"ז למעם רש"י שמועד לשבתות הוא משום דוחה דעתו עליו משום ביטול מלאכה אם כן בשאר ימים דליכא טעם זה אין חילוק בין הימים וע"כ פליג על הרמב"ם.

³⁶ ראב"ד שם

³⁷ רמב"ם שם הלכה יג

³⁸ רמב"ם שם הלכה יא

³⁹ ערוה"ש שם כו מהתוס' נדה סד.

⁴⁰ כיון דהוי לפי הפלגת הימים זה מזה ולא לזמן קבוע לימי החדש או ימי השבוע והרי הנגיחה הראשונה אינה מופלגת מהקודמת לה בכך וכך ימים שהרי לא קדמה לה נגיחה. ערוה"ש שם כז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כשנגח בסירוג ג' פעמים בג' נגיחות כל פעם גם נגיחה ראשונה מן המנין.

כיצד כגון שנגח ט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז בסיון וכן נגח בט"ו בתמוז ובט"ז באב ובי"ז באלול וכן נגח בט"ו בתשרי ובט"ז בחשוון ובי"ז בכסלו נעשה לאלו הימים מועד כפי סדר הסירוג וכשיגח בט"ו בטבת ובט"ז בשבט ובי"ז באדר ישלם נ"ש דכיון שדסירג שלשה פעמים ובכל פעם שלש נגיחות הוה כקביעות יום שוה לימי החדש ויש מרבותינו⁴¹ דס"ל דאפילו בפעם אחת ג' פעמים בכה"ג ט"ו וט"ז וי"ז נחשב הראשון ג"כ מהמנין.

י. ראתה יום ט"ו בחדש זה ויום ט"ז בחדש זה ויום י"ז

בחדש זה ... עד שתשלש בדילוג

תאריכי הוסת הינם ימים שבהם צפויה על פי הדין הוסת הבאה, ובימים אלו חייב הבעל לפרוש מאשתו, שמא תראה דם בשעת תשמיש.

לרוב הנשים ישנם אחת משתי סוגי וסת. והם א. עונת ההפלגה שהוא מספר הימים שחלפו בין שתי וסתות. ב. עונת החודש. שהוא אותו תאריך בחודש העברי, שבו הייתה הוסת האחרונה וקובעת אותו על ידי ראית ג' פעמים באותו תאריך באותה עונה.

ודווקא בקובעת בחדש בימים השווים, אבל הקובעת בימי החדש⁴² בדילוג אינה קובעת אלא בד' ראיות, כיצד, כגון שראתה בט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז בסיון, עדיין לא קבעה וסת לדילוג עד שתראה בי"ח לתמוז, שאין ראיה ראשונה מצטרפת כיון שאין ההפלגות שוות⁴³, לפיכך אינה קובעת וסת עד שתחזור ותראה בי"ח בתמוז, שאז אף על פי שיהיו מראית י"ז בסיון עד ראית י"ח בתמוז ל"ב יום, ולא יהיו ההפלגות הללו שוות, מ"מ כיון שהם שווין בימי החדש בדילוג שדילגה ג' פעמים שווים לימות החדש, קבעה וסתה

⁴¹ דעת הרא"ש עיין ערוה"ש שם כח

⁴² שו"ע ונו"כ יו"ד קפט ז

⁴³ שהרי מראית ראשונה שהיא ט"ו בניסן עד ראית שניה שהיא ט"ז באייר יש הפלגת ל"ב יום, דניסן מלא, ומט"ז באייר עד י"ז בסיון אין כאן הפלגה מראית לראית אלא ל"א יום, והרי אין כאן הפלגות שוות, וגם בדלוגי החדש לא דילגה רק ב' דילוגים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

לדילוג, וחוששת משם ואילך לי"ט באב ולכ' באלול וכן לעולם⁴⁴. ויש אומרים שגם בוסת זה אף על פי שלא ראתה אלא בט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז בסיון, הוי דינה כמו ראתה בימים שוים כאחד לקבוע בג' ראיות, וחוששת הכא לי"ח בתמוז וי"ט באב וכן לעולם, ויש לחוש לדבריהם ולהחמיר⁴⁵.

אולם גם לדעה הראשונה אם היה לה וסת קבוע קודם שהתחילה ראיות הללו, ועכשיו שינתה וראתה ג' פעמים בדילוג מוסתה הראשון קבעה וסתה בג' ראיות, לפי שאף הראשונה בדילוג היתה, שהרי דילגה מוסתה הקבוע לה ליום אחר.

יא. שמע קול שופר ונגח קול שופר ונגח קול שופר ונגח נעשה מועד לשופרות

בשרואין שכל נגיחותיו אינו אלא ע"י סיבה או ביום מיוחד כגון ששמע קול⁴⁶ שופר ונגח, קול שופר ונגח, קול שופר ונגח, נעשה מועד לשופרות, בג' נגיחות אלו, שכל זמן שישמע קול שופר ונגח משלם נזק שלם, ובלא שופר משלם חצי נזק. ואין אומרים שצריך פעם רביעית שמא פעם ראשונה ששמע נגח מחמת שנבהל מקול השופר, קול הראשון אינו נחשב, אלא תולים שהתלמד לנגוח מקולו של שופר. וכן כל כיוצא בזה.

יב. שור של ישראל שנגח שור של הקדש ושל הקדש שנגח לשור של הדיוט פטור

⁴⁴ עיי' בשמלה סקי"ד שעמד על המחקר מה הדין אם ראתה ג"פ ביום ט"ו שבפעם השלישי קבע את הוסת ואח"כ ראתה ביום י"ו וי"ז אם שדינן ראיות ט"ו השלישי בתר קמאי לומר שקבעה לט"ו ולא לדילוג או נאמר בכה"ג שדינן לה לדלקמיה ולומר כי מעולם לא קבעה לט"ו רק לדילוג ועיי"ש במ"ש בזה ומצדד בסוף דראיית ט"ו בשלישית בתר קמאי שדינן לה כאשר החזקנו אותה כבתחלה וכ' די"ל דגם לישנא דגמ' הכי משמע ⁴⁵ וכתב הב"ח והט"ז [סק"ט] והש"כ [ס"ק יט] דהיינו לחוש להומרת שתי הדעות דהיינו שחוששת לי"ז ול"ח בתמוז ואם נקבע בג"פ אינו נעקר אלא בג"פ וכ"כ הראב"ד בספר בעל הנפש סוף דף צ"ו דמספקא לן מילתא אי אמרינן הלכתא כרב באיסורא או נימא כיון דפליגי ג"כ לענין דינא בזה א"כ הלכתא כשמואל וצ"ע שהרא"ש והרשב"א הובא ג"כ בב"י כתבו שהראב"ד פסק כרב. תורת השלמים שם יד ⁴⁶ רמב"ם נזקי ממון שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כבר התבאר לעיל דף ו. ודף י. ודף יב: ששור של⁴⁷ ישראל שנגח שור של הקדש או של הקדש שנגח שור של ישראל פטור שני' (שמות כא פסוק לה) וְכִי יִגַּף שׁוֹר אִישׁ אֶת שׁוֹר רֵעֵהוּ, וְכָל הַקֹּדְשִׁים שְׁחִיבִין עֲלֵיהֶן מַעֲלִלָה, הֵן שְׁאִין בֵּהֶן דִּין נֹזֵקִין. י"א⁴⁸ שאף בנזקי שן ורגל פטור בהקדש, ויש מחייבים⁴⁹ ומשלם מן המיטב.

ופסולי המוקדשין⁵⁰ שנפדו⁵¹, יש בהן דין נזקין בין שהזיקו בין שהוזקו שהרי יצאו לפדיון ולהיותן חולין.

אולם בנזק בור⁵² אם נפל לתוכו שור פסולי המוקדשין שנפדה⁵³ ומת, או הוזק⁵⁴, הרי זה פטור שנאמר (שמות כא פסוק לד) בַּעַל הַבּוֹר יִשְׁלַם כֶּסֶף יָשִׁיב לְבַעְלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ מִי שֶׁהֵמֶת שְׁלוֹ, יֵצֵא זֶה שֶׁהוּא אֲסוּר בַּהֲנִייה⁵⁵ ודינו שיקבר⁵⁶.

⁴⁷ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ח הלכה א

⁴⁸ רש"י כאן ד"ה שור רעהו: לכל שאר נזקין, ושם ט ב במשנה: בכולהו נזקין; תוס' שם ו ב ד"ה שור, ע"פ ירושלמי גימין שם; רמב"ן גימין מט א, ע"פ הירושלמי שם; רשב"א ב"ק ו ב וגימין שם; שמ"ק שם בשם הר"ף ועוד. ומאירי שם בשם גדולי הרבנים (רש"י) וקצת חכמי הדורות כתב דכולהו ילפי מקרן והאי דנקט הכא דנגחיה וכו' אף על גב דהאי מיטב גבי אכילה כתיב משום דקרא דממעטינן מיניה הקדש בנגיחה כתיב ומכל מקום אף בשן ורגל ממעטינן ליה, ואף קצת חכמי הדורות כתבוה כן בחמישי של גימין וכן נראה מדברי תלמוד המערב שאמרו שם במה אנן קיימין אי בשהזיק ואח"כ הקדש הרא הוא דתנינן הקדש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה ואם הקדש ואח"כ הזיק הרא הוא דתנינן שור רעהו ולא של הקדש תפתר בשור של הקדש שהיה רועה בתוך שדה הדיוט אמר ר' מונא אנן בעינן קרקע הקדש ואת אמרת שדה הדיוט אלמא אף בנזקי שן נאמר כן וההיא דהשואל מדרבנן אבל מן התורה כל מוזק להקדש באיזה מין של הזיק פטור ⁴⁹ יראה מדברי גדולי המפרשים ששור שלנו שאכל ערוגה של הקדש שהם חייבין ולענין זה הקדש והדיוט שווים הם ושדה אחר קרינא ביה לא נתמעט אלא מן הנגיחה דקרא דשור רעהו בנגיחה הוא דכתיב. במאירי כאן.

⁵⁰ רמב"ם שם

⁵¹ שאם לא נפדו דין מוקדשין יש להם כמבואר ברמב"ם שם פרק יב הלכה כא ובמ"מ שם הלכה יט

⁵² רמב"ם שם פרק יב הלכה יז

⁵³ כמשי"כ הראב"ד פה ואף הרמב"ם מודה כמשי"כ במ"מ שם

⁵⁴ כמבואר ברמב"ם חובל ומוזק פרק ו הלכה טז, וז"ל אדם ושור שדחפו בהמה או כלים או אדם או בהמת פסולי המוקדשין לבור והזיק הנדחה בבור או מת או נשתברו הכלים, לענין נזקי אדם או הזיק בהמה שלשתן חייבין, האדם הדוחף ובעל השור ובעל הבור, ומשלשין ביניהן, לענין דמי ולדות וארבעה דברים אדם חייב ובעל השור ובעל הבור פטורין, לענין כופר ושלשים של עבד בעל השור חייב ואדם ובעל הבור פטורין, לענין כלים ופסולי המוקדשין אדם ובעל השור חייבין ובעל הבור פטור. אור שמח נזקי ממון שם

⁵⁵ דכיון דאסור ליהנות ממנו אף אחר שנפדית והוא הדין שאסור למכור לגוי הרי פטור בעל הבור והוא הדין בכור בזמן הזה אף על פי שהוא ממון בעלים וחייב בנזקין אם נגח וחייבין עליו אם נגחיהו, פטור בבור מטעם הנ"ל דהכי אמרינן בבכורות תזבח ולא גיזה בשר ולא חלב ואכלת לא לכלבך.

⁵⁶ אך עדין יש לגמגם ממה שכתב ריש פרק א' [דהל' איסורי מזבח] דשור הקדש שנפדה הוי ליה כחולין, ועיין מה שכתבתי לקמן דין כ"א, ויש מפרשים דבבכור בעל מום קאמר. מעשה רקח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

וכבר התבאר לעיל דף יג. ששלמים שהזיקו⁵⁷ בנזקי קרן, והרי הוא שור תם שגובה מגופו, גובה מבשרם, ואינו גובה מן הבשר כנגד האימורין, שהאימורין של קדשים קלים, מועלין בהן.

וכיצד גובה, שיאכל הניזק וחבורתו מן הבשר בקדושה כנגד חצי נזק שלו. וכיצד אינו גובה כנגד האימורין, שאם היה לו לגבות בחצי נזקו שוה דינר, והיה כל הבשר עם האימורין שוה שני דינרים, והבשר בלא אימורין שוה דינר וחצי, אינו גובה שני שלישי הבשר, אלא חצי הבשר בלבד.

כשם שאינו גובה מן האימורין, ומן הבשר כנגד האימורין, כך תודה⁵⁸ שהזיקה בנזקי קרן כשור תם, גובה מבשרה, ואינו גובה מן הלחם הבא עמה, שאין הלחם מכלל הבשר.

יג. שור של ישראל שנגח לשור של כנעני פטור ושל כנעני שנגח לשור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם

עוד התבאר שם ששור של⁵⁹ ישראל שהזיק לשור של עכו"ם פטור, וכן אם הזיק בשן ורגל לממון עכו"ם פטור⁶⁰. שור של עכו"ם שהזיק לשור של ישראל משלם נזק שלם, אפילו בנזקי קרן תמה⁶¹.

⁵⁷ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ח הלכה ב ג

⁵⁸ רמב"ם שם

⁵⁹ שו"ע ונו"כ חו"מ תו א

⁶⁰ אף על פי שבשו"ע נקט נזק, כבר כתבו התוס' דה"ה שן ורגל ילפינן מקרן לגבי הקדש, ומסתבר דה"ה לגבי עכו"ם, שגם זה נלמד מקרא דרעהו, ומדברי הנ"י משמע דבכל נזקין הדין כן, ורק גזל עכו"ם אסור, ולפי"ז גם בנזקי בור ואש פטור. פתחי חושן חלק ו פרק ה הערה נה

⁶¹ עיין קצה"ח שם סק"א בדין הקדש ובדין בכור בזמה"ז, ועי' ערוה"ש. ובאולם המשפט דן בנתגייר קודם שנגמר דינו או לאחר גמר דין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

